

Upozorňujeme, že výchozí [pl](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Swipe to change

polština

Rozvod a rozluka

Polsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Rozhodnutí o rozvodu přijímá soud, který zároveň určí, zda odpovědnost za rozvrat manželství nese jeden z manželů, a pokud ano, tak který. Odpovědnost za rozvrat manželství soud neposuzuje v případech, že jej o to oba manželé požádají.

Rozvod není podmíněn předchozí rozlukou.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Důvodem k rozvodu je úplný a nenapravitelný rozvrat manželství. Splněny musí být obě podmínky (§ 56 odst. 1 zákona o rodině a opatrovnictví).

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Do tří měsíců od nabytí právní moci rozhodnutí o rozvodu se ten z rozvedených manželů, který si při uzavření manželství změnil příjmení, může vrátit ke svému dřívějšímu příjmení, jež měl před uzavřením manželství, a to tak, že vedoucímu matričního úřadu předloží prohlášení o volbě jména.

Oba rozvedení manželé mohou uzavřít nové manželství.

3.2 rozdělení jmění manželů

Uzavřením manželství manželům ze zákona vzniká společné jmění manželů, které zahrnuje jimi nabyté jmění (spoluvlastnictví ze zákona). Zánikem manželství, tj. okamžikem, kdy rozhodnutí o rozvodu manželství nabude právní moci, společné jmění manželů zaniká.

Na žádost jednoho z manželů může soud společné jmění v rámci rozhodnutí o rozvodu vypořádat. Majetek, který manželé nabyli společně, zahrnuje majetek, který oba manželé nebo jeden z nich nabyli za celou dobu trvání společného jmění.

Na společném jmění mají oba manželé rovný podíl.

Existují-li k tomu závažné důvody, může jeden z manželů soud požádat, aby jejich společné jmění rozdělil podle toho, jakou měrou k nabytí tohoto jmění každý z manželů přispěl.

Obývají-li manželé společnou domácnost, soud v rozhodnutí o rozvodu rovněž určí, jak budou rozvedení manželé tuto společnou domácnost nadále užívat.

Na návrh obou manželů může soud jejich společnou domácnost rozdělit nebo ji přiřknout jednomu z manželů, pakliže druhý z manželů souhlasí, že z tohoto společného bydlení bez nároku na náhradní bydlení odejde.

3.3 nezletilé děti manželů

V rozhodnutí o rozvodu soud upraví výkon rodičovské odpovědnosti k nezletilým dětem obou manželů a práva na styk s dětmi. Stanoví rovněž, jakou částkou je který z manželů povinen přispívat na úhradu nákladů spojených s výživou a výchovou dětí (§ 56 odst. 1 zákona o rodině a opatrovnictví).

Výkon rodičovské odpovědnosti může soud svěřit jednomu z rodičů a rodičovskou odpovědnost druhého může omezit na konkrétní práva a povinnosti vůči dětem.

3.4 výživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Ten z manželů, kterého soud neshledal výlučně odpovědným za rozvrat manželství a který se nachází ve finančních obtížích, může na druhém manželovi žádat výživné odpovídající jeho přiměřeným potřebám a výdělečným a finančním možnostem druhého manžela (§ 60 odst. 1 zákona o rodině a opatrovnictví).

Pokud se finanční situace toho manžela, který nenese odpovědnost za rozvrat manželství, v důsledku rozvodu podstatně zhorší, pak ten manžel, který byl shledán výlučně odpovědným za rozvrat manželství, je povinen druhému manželovi poskytnout prostředky potřebné k uspokojení jeho potřeb, i když se tento manžel nenachází ve finančních obtížích (§ 60 odst. 2 zákona o rodině a opatrovnictví).

Nárok na výživné zaniká ve chvíli, kdy manžel či manželka pobírající výživné uzavře nové manželství. Pokud manžel, který je povinen platit výživné, nebyl shledán výlučně odpovědným za rozvrat manželství, zaniká nárok na výživné pět let po rozvodu (§ 60 odst. 3 zákona o rodině a opatrovnictví).

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Jedná se o formální rozluku, která je stanovena rozhodnutím soudu podle § 611 až 616 zákona o rodině a opatrovnictví.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Podmínkou rozluky je zjištění, že manželství je v úplném rozvratu.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Právní důsledky rozluky jsou tytéž jako právní důsledky rozvodu. Odloučení manželé však nemohou uzavřít nové manželství.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

„Prohlášením manželství za neplatné“ se rozumí retroaktivní zrušení všech právních účinků manželství s výjimkou statusu dětí pocházejících z manželství, které bylo prohlášeno za neplatné, jimž zůstává status dětí manželských.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Důvody k prohlášení manželství za neplatné jsou vyjmenovány v zákoně o rodině a opatrovnictví:

jeden z manželů nedosáhl věku předepsaného pro uzavření manželství (§ 10 zákona o rodině a opatrovnictví),

jeden z manželů je zcela nesvéprávný (§ 11 zákona o rodině a opatrovnictví),

jeden z manželů je duševně nemocný nebo mentálně retardovaný (§ 12 zákona o rodině a opatrovnictví),

jeden z manželů byl v době uzavření manželství v manželském svazku s jinou osobou (§ 13 zákona o rodině a opatrovnictví),

manželé jsou pokrevně příbuzní v přímé nebo vedlejší linii (bratři, sestry včetně bratrů a sester nevlastních i nemanželských bratrů a nemanželské sestry) nebo příbuzní v přímé linii (§ 14 zákona o rodině a opatrovnictví),

manželé jsou osvojenými příbuznými (§ 15 zákona o rodině a opatrovnictví),

bylo učiněno prohlášení, že v době uzavírání manželství jeden z manželů nemohl, ať už z jakéhokoli důvodu, vědomě vyjádřit svou vůli, byl uveden v omyl ohledně totožnosti druhé strany nebo byl vystaven bezprávnému nátlaku (§ 151 zákona o rodině a opatrovnictví).

Každá z výše uvedených okolností musela nastat v době uzavírání manželství.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Rozhodnutí, jímž se manželství prohlašuje za neplatné, má konstitutivní povahu a důsledky pro třetí osoby (*erga omnes*). Důsledky jsou dvojího typu: *ex tunc*, tj. důsledky, které sahají zpět ke dni uzavření manželství, což například znamená, že manželé se vrátí k občanskému stavu, ve kterém se nacházeli před uzavřením manželství, a ke svým předchozím příjmením; manželé a jejich rodiny přestanou být v příbuzenském vztahu a zaniká možnost dědění ze zákona;

ex nunc, tj. důsledky, které vznikají teprve poté, co rozhodnutí, jímž se manželství prohlašuje za neplatné, nabude právní moci, a které se týkají například majetkových poměrů.

Důsledky prohlášení manželství za neplatné pro vztah mezi manžely a dětmi pocházejícími z jejich manželství, jakož i pro vzájemnými majetkové poměry manželů, se řídí ustanoveními o rozvodu manželství. Důležité je pravidlo, že manžel, který vstoupil do manželství ve zlé víře, je považován za osobu odpovědnou za rozvrat manželství.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Manželé mohou v Polsku využít možností rodinné mediace. Prvořadým cílem rodinné mediace je vyřešit spory mezi manželi takovým způsobem, aby se předešlo rozvodu či rozluce, nebo upravit poměry v době po rozvodu (majetkové spory, péče o děti) smírným způsobem. Mediační služby poskytují zejména nevládní organizace, nadace a církve.

Manželé procházející manželskými spory mohou využívat různých forem rodinné terapie a vyhledat pomoc psychologů, psychoterapeutů, podpůrných skupin atp.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozlučku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrh (žalobu) na rozvod, rozlučku nebo prohlášení manželství za neplatné je nutno podat u okresního soudu (*sąd okręgowy*), do jehož obvodu se nachází místo posledního společného bydliště manželů. Pokud takový soud neexistuje, podává se tato žádost u okresního soudu, v jehož obvodu je místo bydliště navrhovatele.

Je účtován soudní poplatek. Strana, která se nachází v takové finanční situaci, že není schopna poplatků uhradit, může soud požádat o úplné nebo částečné osvobození od soudních poplatků a o přidělení právního zástupce *ex officio*.

K žádosti musí být přiloženy následující doklady: kopie dokladů o občanském stavu (oddací list, rodné listy dětí), potvrzení o výdělku (příjmu), doklad o udělení plné moci právnímu zástupci k zastupování strany (v případě, že si dotčená osoba zvolila vlastního právního zástupce), a případná další potvrzení, která mohou být v dané věci potřebná (lékařská potvrzení, správní rozhodnutí atd.).

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Srov. odpověď na otázku č. 11.

Osoba žádající o úplné nebo částečné osvobození od hrazení soudních výloh nebo o přidělení právního zástupce *ex officio* musí ke své žádosti připojit prohlášení o své finanční situaci (na příslušném formuláři, který si lze vyžádat od soudu).

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Ano, ve všech těchto případech se lze odvolat k soudu druhého stupně. Proti rozhodnutím okresních soudů se manželé mohou odvolat k soudům odvolacím.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

V souladu s nařízením Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (dále jen „nařízení Brusel IIa“) jsou tato rozhodnutí v Polsku uznávána automaticky, bez nutnosti zvláštního řízení (článek 21 nařízení Brusel IIa).

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenu v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Každá zainteresovaná strana může soud požádat o vydání rozhodnutí o uznání nebo neuznání rozhodnutí o rozvodu (čl. 21 odst. 3 nařízení Brusel IIa).

V Polsku se takové žádosti podávají u okresních soudů. Místní příslušnost se určuje podle místa obvyklého bydliště osoby, proti které se návrh na vydání rozhodnutí o uznání nebo neuznání rozhodnutí o rozvodu podává. Pokud se ani jedno z výše uvedených míst nenalézá v Polsku, určí se místní příslušnost podle místa výkonu rozhodnutí (čl. 29 odst. 2 nařízení Brusel IIa).

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Polsko je smluvní stranou mnoha mezinárodních dohod, které tuto problematiku upravují. Tyto mezinárodní předpisy mají větší váhu než polské mezinárodní právo soukromé. Pro manžele různých státních příslušností mohou proto platit různé právní předpisy. V případech, na něž se žádná mezinárodní dohoda nevztahuje, se použijí ustanovení zákona o mezinárodním právu soukromém (*Prawo prywatne międzynarodowe*) ze dne 14. února 2011. V souladu s § 54 tohoto zákona se rozvod manželství řídí předpisy státu státní příslušnosti manželů platnými v době podání návrhu na rozvod manželství. V případech, kdy manželé nemají společnou státní příslušnost, se použije právo země, v níž mají oba manželé v době podání návrhu na rozvod své bydliště. Pokud manželé nemají v době podání návrhu na rozvod společné bydliště, použije se právo země, v níž měli oba manželé své poslední společné bydliště, pakliže alespoň jeden z nich má v této zemi stále své obvyklé bydliště. V ostatních případech se manželství rozvede podle polského práva.

Poslední aktualizace: 30/11/2015

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.